

Raadsbesluit

Nummer **059**

B&W	31-05-2016
Raadscommissie	05-07-2016
Gemeenteraad	12-07-2016
Portefeuillehouder	F. Kingma

Vaststellen IBOR-Plan

Het betreft het vaststellen van het ambitieniveau van de onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte op Texel, plus het beschikbaar stellen van de daarbij behorende budgetten.

Doelenboom

Paragraaf	B Onderhoud openbare ruimte en gebouwen
-----------	---

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

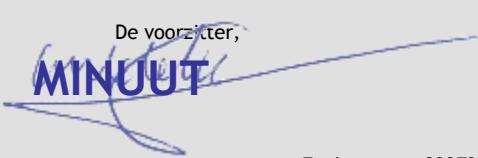
Overwegende

- Dat de gemeente beheerder is van het overgrote gedeelte van de openbare ruimte op Texel,
- Dat de gemeenteraad geen kwaliteitskaders heeft vastgesteld voor het beheer en onderhoud ervan,
- Dat het gewenst is om dit vast te stellen, zodat hierop door de gemeenteraad gestuurd kan worden,
- Dat het middenkader van Texel over het algemeen redelijk tevreden is over de huidige onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte,
- Dat door het middenkader extra aandacht gevraagd wordt voor het centrum van de verschillende dorpen en voor de begraafplaatsen,
- Dat een goede uitstraling van de openbare ruimte van groot belang is voor Texel als “toeristisch eiland”,
- Dat geriefelijk wonen het welzijn van onze burgers ten goede komt,
- Dat de uitstraling van begraafplaatsen cq -parken mede een rol speelt in de beleving van “de laatste eer”,

Besluit

1. Om het IBOR-Plan voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte vast te stellen en voorlopig te kiezen voor het scenario “huidige situatie”.
2. De huidige begroting voor beheer en onderhoud ad € 3.474.000 herschikken per beheercategorie naar aanleiding van het IBOR-Plan;
3. In te stemmen met het opstellen van een Beheerplan wegen, Beheerplan groen en Beheerplan Meubilair in 2017 met daarin opgenomen een plan voor de daadwerkelijke vervangingen;
4. Voor 2017 een bedrag van € 125.000 ter beschikking stellen voor het opstellen van deze beheersplannen;
5. De financiële consequenties integraal af te wegen bij de besluitvorming over de Programmabegroting 2017 - 2020.

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare vergadering van 12-07-2016,	
De griffier,	De voorzitter,
	
Zaaknummer 333734	

Bijlagen

1. Rapportage “Integraal beheerplan openbare ruimte

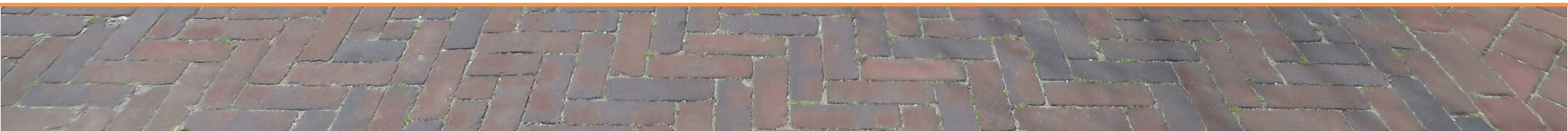

Gemeente Texel **.txl**

april 2016

Integraal beheerplan openbare ruimte

c t b e r
Adviseurs voor buitenruimte en organisatie

Integraal beheerplan openbare ruimte

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Texel

Project

Integraal beheerplan
openbare ruimte

Contactpersoon

Bert Dennenberg

Senior adviseur

Remko Kamstra

Projectleider

Marjel Das

Auteur

Marjel Das
Maurice Janssen

Datum

April 2016

Inhoudsopgave

	Samenvatting	6			
	Inleiding	7			
1	U itgangspunten	10	5	K waliteitskeuze	26
	1.1 Beleving van de openbare ruimte	11		5.1 Principes scenario	27
	1.2 Dagelijks- en groot onderhoud	12		5.2 Besprekingen	27
	1.3 Beheercategorieën	12		5.3 Voorkeursscenario	28
2	K waliteitskaders	14		5.4 Scenario “Sober”	29
	2.1 Gebiedstypen	15		5.5 Scenario “Huidige situatie”	30
	2.2 Ambitieniveaus	15		5.6 Conclusie	30
3	H uidige beheerkwaliteit	18	6	V ervanging	32
	3.1 Totaalbeeld huidige situatie	19		6.1 Relatie IBOR-plan en vervanging	33
	3.2 Nulmeting	19		6.2 Theoretische achtergrond vervanging	33
	3.3 Interviews	20		6.3 Van theorie naar praktijk	34
	3.4 Bestekken	20		6.4 Conclusies	34
4	F inancieel kader	22	7	C onclusies en aanbevelingen	36
	4.1 Uitgangspunten financieel kader	23		7.1 Conclusies	37
	4.2 Proces financiële analyse	23		7.2 Aanbevelingen	37
	4.3 Beschikbaar budget	24	Bijlage 1	Nulmeting	
	4.4 Resultaten	24	Bijlage 2	Schouwgid	
	4.5 Conclusie	25	Bijlage 3	Gebiedstypenkaart	
			Bijlage 4	Begroting gemeente Texel	
			Bijlage 5	Memo financiële analyse	
			Bijlage 6	Arealen	
			Bijlage 7	Samenvatting bijeenkomsten	
			Bijlage 8	Toelichting vervanging	
			Bijlage 9	Specificaties per beheeronderdeel	

Samenvatting

Het IBOR-plan geeft het kader aan voor beeldgericht werken in de openbare ruimte van de gemeente Texel. Het plan laat zien welke beheer kwaliteit mogelijk is binnen de beschikbare beheerbudgetten. Het plan bestrijkt een periode van 5 jaar; van 2017-2021.

Uitgangspunten

Het IBOR-plan gaat in op beheer van de openbare ruimte en geeft de relatie met inrichting en gebruik aan.

In dit plan is dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging opgenomen. Het bevat de beheercategorieën: groen, verharding, water (beschoeiing), meubilair en (straat)reiniging.

Kaders

Texel is ingedeeld in gebiedstypen, die elk een functie hebben. Het betreft de volgende gebiedstypes: centrum/dorpshart, woonwijken, bedrijventerrein, buitengebied, begraafplaatsen, recreatieve fietspaden en strand.

Texel heeft 3 ambitieniveaus vastgesteld voor de beeldkwaliteit, niveau A, B en C.

Huidige beheer kwaliteit

Om de beheer kwaliteit van de openbare ruimte in beeld te krijgen, heeft Cyber een nulmeting uitgevoerd, zijn interviews gehouden en zijn bestekken doorgenomen. De huidige gemiddelde kwaliteit is een B, af en toe komt een A en C voor.

Financieel kader

Voor dagelijks en groot onderhoud is voldoende budget aanwezig. De berekende kosten voor beheer en onderhoud bij handhaving van de huidige kwaliteit bedragen in totaal ca. €3,5 miljoen.

In de begroting 2015 van Texel is ca. €3,5 miljoen beschikbaar.

Dat betekent dat de huidige situatie met het begrotingsbudget kan worden gehandhaafd.

Een kanttekening is dat in deze kosten geen structureel budget voor

vervanging is opgenomen. De berekende kosten voor structurele vervanging (op basis van afschrijvingscycli) bedragen ca. €2 miljoen. Dit budget komt dus boven op de beschikbare €3,5 miljoen.

Zonder structurele budgetten voor vervanging gaat de kwaliteit van de openbare ruimte achteruit en kan de huidige situatie op langere termijn niet in stand gehouden worden.

Voorkeursscenario

Op basis van de wensen van bewoners, andere belanghebbenden en de standpunten van de ambtelijke organisatie en het bestuur is het scenario “Aangenaam verblijven” als voorkeursscenario gekozen, met daarnaast een structurele financiering voor vervanging.

Het scenario “Aangenaam verblijven” gaat ervan uit dat het laagste niveau kwaliteit B is. Het scenario is gericht op het toerisme, waardoor de Centrumgebieden extra aandacht verdienen. Begraafplaatsen moeten er ook netjes bij liggen. Budgettair gezien is het verschil ca. €150.000. Momenteel zijn daar onvoldoende middelen voor beschikbaar.

Conclusies

Bewoners en andere belanghebbenden zijn redelijk tevreden over de kwaliteit van de openbare ruimte op Texel. De wensen van deze belanghebbenden zijn vertaald naar het voorkeursscenario ‘Aangenaam verblijven’. Dit voorkeursscenario past, op ca. € 150.000,- na, binnen de begroting van Texel. Daarnaast is een structurele financiering voor vervanging noodzakelijk.

Aanbevelingen

Het IBOR-plan beschrijft het beleidskader voor beeldgericht werken. De raad kiest een scenario. De volgende fase is de toepassing van het beleid en het gekozen scenario in de praktijk. Integratie van het IBOR-plan in een continue verbetercyclus maakt het mogelijk om in de navolgende jaren de organisatie stap voor stap te optimaliseren. Een succesvolle implementatie van het IBOR-plan in de organisatie betekent dat de organisatie zelf in staat is deze verbetercyclus te doorlopen.

Inleiding

Texel is een gemeente met een bijzondere dynamiek. De gemeente telt ca. 13.000 inwoners, maar in de zomerperiode zijn er wegens de toestroom van toeristen 45.000 mensen meer. Voor de openbare ruimte betekent dit dat er naast het reguliere onderhoud pieken bestaan in bijvoorbeeld de vervuilingssnelheid. Ook het klimaat is van invloed op de openbare ruimte. Denk aan zeezout en wind dat bijvoorbeeld straatmeubilair extra aantast.

De openbare ruimte op Texel is enerzijds belangrijk voor de eigen inwoners en anderzijds het visitekaartje voor toeristen. Met name voor dit tweede aspect schuilt in de openbare ruimte een belangrijke economische waarde voor het eiland. Bewust en duurzaam omgaan met de kwaliteit van de openbare ruimte is extra belangrijk. Om de kwaliteit en ambitie van de openbare ruimte vast te leggen heeft Texel een beleidsplan opgesteld. Dit plan noemen we een Integraal Beheerplan Openbare Ruimte, afgekort: IBOR-plan.

Met het IBOR-plan is via beelden de onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte voor bewoners, bestuur en de eigen organisatie inzichtelijk en bespreekbaar. Dit plan legt de relatie tussen de huidige en gewenste kwaliteit ten opzichte van de beschikbare en gewenste/benodigde middelen.

Doel en uitgangspunten

Het doel van dit IBOR-plan is om keuzes te maken in de kwaliteit en kosten van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Hiermee is het voor het bestuur een hulpmiddel bij het krijgen van inzicht in de gevolgen van de beleidskeuzes en budgettaire keuzes over het beheer van de openbare ruimte. Het IBOR-plan is vijf jaar geldig. Na 5 jaar wordt aanbevolen het IBOR-plan te evalueren en waar nodig bij te stellen.

Een ander belangrijk doel is om verder actief te bouwen aan het team, zodat er integrale afstemming is en iedereen over hetzelfde praat. Het IBOR-plan geldt ook als de start van het beeldgericht werken op Texel. "Beeldkwaliteit en beeldgericht werken moet in onze genen zitten".

Tevens is het IBOR-plan richtinggevend voor de beheerafdeling van de

gemeente en vormt het de basis voor het opstellen van meerjarenplannen per beheercategorie (zoals groen, verharding, meubilair e.d.), de uitvoeringsovereenkomsten met aannemers en het monitoren van de gekozen beheerkwaliteit. Met het IBOR-plan heeft de gemeente kaders ten aanzien van kwaliteit en middelen wat betreft het beheer van de openbare ruimte.

Onderdelen IBOR-plan

Dit plan bestaat uit de volgende onderdelen die een sterke onderlinge samenhang hebben. Zie figuur 0.1 voor het schematisch overzicht.

Kaders en uitgangspunten

Dit is het beleidsdeel waarin de uitgangspunten met bijbehorende, samenhangende kwaliteitsbeelden voor het beheer van de openbare ruimte zijn vastgelegd. In de 'kwaliteitskaarten' staan de na te streven beheerkwaliteiten omschreven. De eerste stap om tot beleid te komen is ervoor te zorgen dat iedereen het over hetzelfde heeft en dat de te maken keuzes begrijpelijk zijn en gevisualiseerd worden (eenduidigheid).

Huidige kwaliteit

De huidige beheerkwaliteit is bepalend bij het toetsen van de gestelde kaders. De resultaten van de nulmeting, de interviews en bestekken zijn samen gebruikt om een zo realistisch mogelijk totaalbeeld te geven van de huidige kwaliteit van de openbare ruimte.

Financieel kader

De noodzakelijke financiële middelen voor de na te streven beheerkwaliteit zijn in dit deel inzichtelijk gemaakt middels normen en benchmarkgegevens vanuit het kostenmodel Impact© Online van Cyber.

Met een kwaliteitssimulatie zijn de resultaten en de consequenties van beheerkeuzes overzichtelijk gevisualiseerd. Hierbij is een vergelijking gemaakt tussen de noodzakelijk geachte financiële middelen en het beschikbare budget vanuit de gemeentelijke begroting. Deze vergelijking vormt de basis voor het maken van kwaliteitskeuzes.

Kwaliteitssimulatie en kwaliteitskeuzes

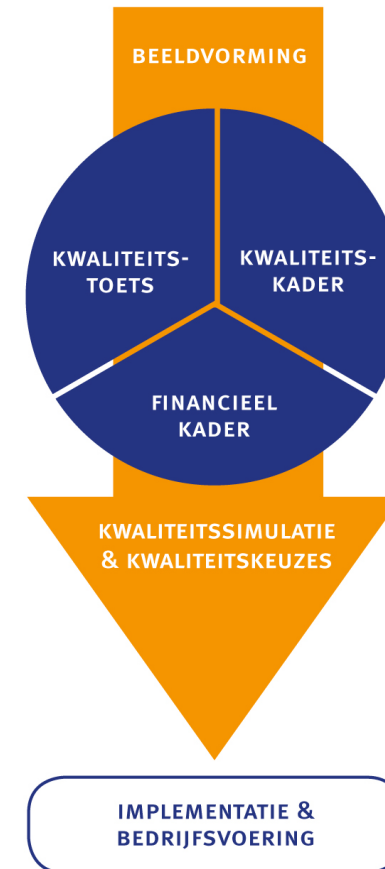
Met de kwaliteitssimulatie van Impact© Online zijn diverse scenario's doorgerekend met inbreng van bestuur, belangenverenigingen en de ambtelijke organisatie. Deze kwaliteitssimulatie maakt inzichtelijk welke kosten gemoeid zijn met welke kwaliteitskeuzes.

Het eindresultaat van dit project is een integraal beheerkwaliteitsplan in de vorm van een rapportage waarin voor de komende jaren het beleid van de gemeente is vastgelegd.

Afbakening

Het IBOR-plan omvat de planmatige onderdelen van het beheer van de openbare ruimte die gerelateerd zijn aan het in stand houden van de beheerkwaliteit. De volgende onderdelen zijn daarin niet opgenomen: Onderdelen die vrijwel niet gerelateerd zijn aan beheerkwaliteit, zoals riolering, inclusief kolken en putten en civiele kunstwerken. Afvalinzameling, openbare verlichting, sloten en watergangen, baggeren sloten, gladheidbestrijding en beheer gebouwen en sportvoorzieningen zijn ook geen onderdeel van dit plan.

Kortom, alleen de kosten voor de uitvoering van de beheeronderdelen, groen, verharding, water (beschoeiing), meubilair en (straat)reiniging zijn meegenomen voor de berekening.

Figuur 0.1 Relatie kwaliteit, financiën & uitgangspunten

Leeswijzer

Onderdeel van het rapport	Toelichting
Uitgangspunten	Hoofdstuk 1 beschrijft de uitgangspunten van dit IBOR-plan
Kwaliteitskaders	Hoofdstuk 2 gaat in op de gebiedsindeling van de gemeente en de te hanteren ambities
Huidige beheerkwaliteit	Hoofdstuk 3 brengt de huidige beheerkwaliteit in beeld aan de hand van de quickscan, interviews en bestekken.
Financiële kader	Hoofdstuk 4 beschrijft welke kosten er aan de huidige beheerkwaliteit zijn verbonden en welke kwaliteit realiseerbaar is met het huidige budget.
Kwaliteitskeuze	Hoofdstuk 5 geeft aan welke kwaliteitskeuze is gemaakt.
Vervanging	Hoofdstuk 6 gaat specifiek in op het onderdeel vervanging.
Conclusies en aanbevelingen	Hoofdstuk 7 bevat de conclusies en aanbevelingen

Uitgangspunten

1 Hoofdstuk

1 Uitgangspunten

In dit hoofdstuk wordt beschreven wat de uitgangspunten van dit integrale beheerplan zijn.

1.1 Beleving van de openbare ruimte

Dit IBOR-plan gaat in op het beheer van de openbare ruimte. Beheer & onderhoud zijn bepalend in de beleving van de openbare ruimte. Andere bepalende aspecten zijn de inrichting en het gebruik. Hieronder en in figuur 1.1 een toelichting op deze drie aspecten.

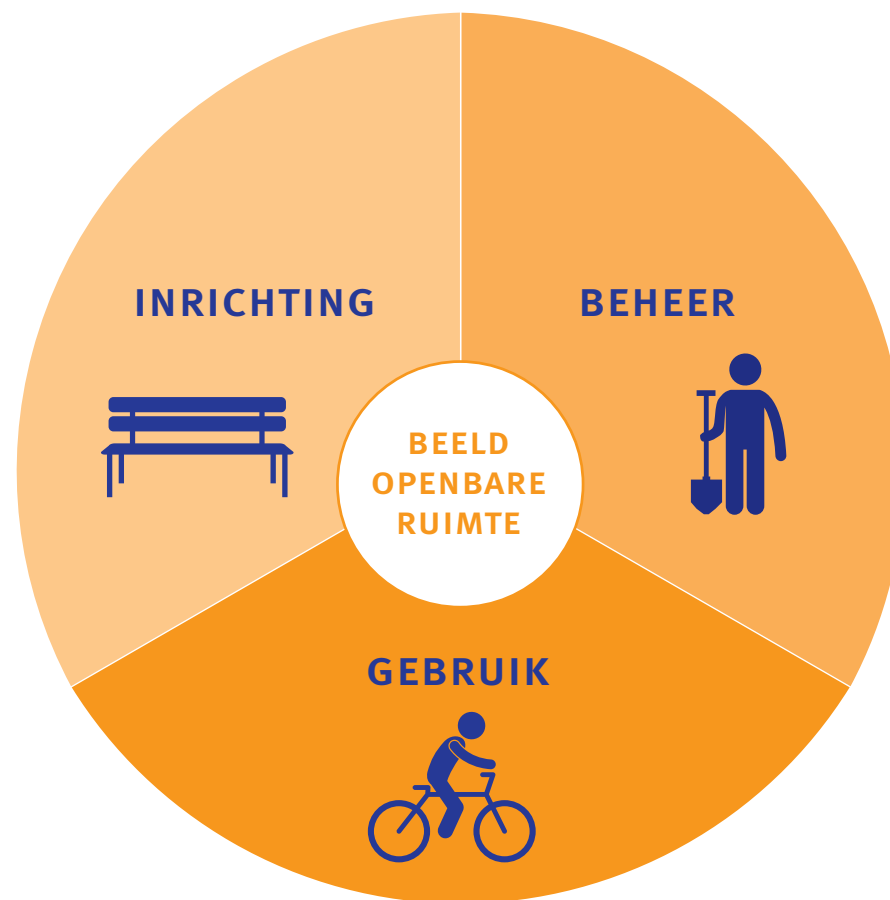
Inrichting: de inrichting van de buitenruimte geeft een beeld dat bijdraagt aan de beleving van de buitenruimte. Een duidelijke inrichting, een kenmerkend karakter en beeldbepalende of opvallende elementen zijn van invloed voor de beleving en het gebruik van de openbare ruimte.

Gebruik: bewoners, ondernemers en bezoekers (toeristen) maken gebruik van de openbare ruimte.

Het gebruik van de buitenruimte staat in verbinding met de inrichting en het beheer. Wanneer bijvoorbeeld hangjongeren gebruik maken van een locatie kan dit invloed hebben op de beleving van andere gebruikers. Andersom kan het aanpassen van de inrichting en het beheer effect hebben op het gebruik. Sturing op het gebruik (bijvoorbeeld door participatie, gedragsbeïnvloeding en/of handhaving) valt buiten dit IBOR-plan.

Het kan ook zijn dat de inrichting van een x aantal jaar geleden niet overeenstemt met het huidige gebruik. Bijvoorbeeld zware landbouwvoertuigen op wegen die voorheen niet berekend waren op deze zware belasting. Dit heeft invloed op de levenscyclus van een weg.

Beheer: het beheer en onderhoud van de buitenruimte is gericht op een langdurige instandhouding van de verschillende voorzieningen. Het onderhoud kan op diverse niveaus uitgevoerd worden en sluit zoveel mogelijk aan op de inrichting en het gebruik. Een hoogwaardige inrichting met een hoge gebruikersdruk vraagt om meer onderhoud en vice versa.

Figuur 1.1 Beleving van de openbare ruimte uitgewerkt in drie belangrijke pijlers

1.2 Dagelijks- en groot onderhoud

In dit plan zijn dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging opgenomen. Vervanging is in een apart hoofdstuk behandeld.

Dagelijks onderhoud (DO)

- Alle maatregelen die binnen een jaar worden uitgevoerd aan voorzieningen, die voornamelijk betrekking hebben op de netheid van de omgeving ((straat)reiniging, onkruidbeheersing, maaien e.d.).
- Alle maatregelen aan voorzieningen en alle acties ten behoeve van een openbare ruimte die veilig en heel is en het oplossen van calamiteiten.

Groot onderhoud (GO)

- Onderhoudsactiviteiten die meerjaarlijks en planmatig uitgevoerd worden aan voorzieningen.

Dagelijks onderhoud

Onderhoudsmaatregel die met een hoge frequentie uitgevoerd wordt en tot doel heeft incidenteel de functionaliteit en netheid van voorzieningen te vergroten, dan wel te conserveren op het door het bestuur gekozen kwaliteitsniveau.

Groot onderhoud

Onderhoudsmaatregel die meerdere malen binnen de levensduur van voorzieningen plaatsvindt. Het is gericht op het vertragen van de structurele achteruitgang van de kwaliteit en heeft tot doel de technische staat op het door het bestuur gekozen kwaliteitsniveau te houden.

1.3 Beheercategorieën

Het IBOR-plan omvat de volgende beheercategorieën:

Groen

Het verzorgend onderhoud aan de bomen, beplantingen en het gras. Naast het dagelijkse, hoogfrequente onderhoud, zoals onkruidbeheersing en het maaien van het gazon, valt hier ook het groot onderhoud/kortcyclische onderhoud binnen zoals het snoeien van de bomen en beplantingen of het inboeten (vervangen dode of versleten beplanting).

Verharding

Binnen het onderhoud aan verharding valt het herstellen van kleine oppervlaktes, ook wel dagelijks onderhoud genoemd, tot enkele m² aan asfalt- en elementenverharding en het herstraten of overlagen van de verharding, het zogenoemde groot onderhoud.

Water (beschoeiing)

Alleen het onderdeel lichte beschoeiing is meegenomen.

Meubilair

Het betreft het technisch onderhoud aan bijvoorbeeld afvalbakken, banken, speeltoestellen, borden en palen. Het vervangen van meubilair in verband met vandalisme valt binnen het groot onderhoud.

(Straat)reiniging - verzorgingsstaat

Dit omvat het verwijderen van zwerfvuil in beplanting en op verharding, het legen van de afvalbakken, onkruidbeheersing op verharding en vegen van verharding.

In dit IBOR-plan zijn de volgende beheeronderdelen niet opgenomen:

Riolering, openbare verlichting, civiele kunstwerken en het uitmaaien van watergangen (schouwen). Het beheer van deze onderdelen is vrijwel niet gerelateerd aan beeld of is/wordt vastgesteld in een apart beleidsplan of beheerplan. Afvalinzameling, gladheidbestrijding en beheer gebouwen en sportvoorzieningen zijn ook geen onderdeel van dit plan.

Kwaliteitskaders **2** Hoofdstuk

2 Kwaliteitskaders

Hoofdstuk 2 geeft inzicht in de gebiedstypen van de gemeente. Elk gebiedstype heeft zijn eigen identiteit en functionaliteit. Gebruik, inrichting en beheer spelen hier een belangrijke rol in, zie paragraaf 1.1. Ook zijn ambitieniveaus opgesteld die zijn toegelicht in kwaliteitskaarten.

2.1 Gebiedstypen

Binnen de gemeente zijn verschillende herkenbare gebiedstypen met een eigen karakteristiek, functionaliteit en beleving/gebruik. Elk gebiedstype vraagt een ander onderhoud en vertoont een andere kwaliteit. Een centrum vraagt bijvoorbeeld om meer onderhoud dan een bedrijventerrein, omdat deze intensiever gebruikt wordt.

De gemeente Texel onderscheidt de volgende gebiedstypen:

- Centrum/dorpshart;
- Woonwijken;
- Bedrijventerrein;
- Buitengebied;
- Begraafplaatsen;
- Recreatieve fietspaden;
- Strand. Bij dit gebiedstype wordt alleen naar reiniging gekeken.

In bijlage 3 is de gebiedstypekaart weergegeven.

2.2 Ambitieniveaus

De gemeente Texel heeft gekozen voor het hanteren van de CROW normering¹.

De CROW maakt voor de kwaliteit van beheer en onderhoud onderscheid in vijf niveaus: A+, A, B, C en D. Met behulp van beelden is het mogelijk om de beheerkwaliteit in de openbare ruimte objectief te meten. Voor elke voorziening in de openbare ruimte, zoals bomen, beplanting, paaltjes, asfaltverharding zijn beeldmeetlatten opgesteld met de vijf niveaus. Zie figuur 2.1: voorbeeld beeldmeetlat.

¹ CROW is een kennisorganisatie op het gebied van infrastructuur, openbare ruimte en verkeer en vervoer en werk en veiligheid.

De beeldmeetlatten zijn gebaseerd op landelijke systematiek van de CROW. Deze systematiek gaat uit van een standaardisering per beeldmeetlat, waarin normen en foto's per kwaliteitsniveau zijn opgenomen. Deze beeldmeetlatten zijn opgenomen in een zogenoemde schouwgid, zie in bijlage 2.

GROEN - Haag - snoeibeeld geschoren haag				
				
A+	A	B	C	D
De strakke lijnen van de haag zijn duidelijk zichtbaar. Er steken geen uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn goed zichtbaar. Er steken weinig uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn redelijk zichtbaar. In beperkte mate steken kleine uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn niet meer zichtbaar. Er steken redelijk veel kleine uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn niet meer zichtbaar. Er steken veel uitlopers uit de haag. De haag heeft zich ontwikkeld tot losse heestermant.
gemiddelde lengte uitlopers : 0 cm per 100 m ²	gemiddelde lengte uitlopers : ≤ 10 cm per 100 m ²	gemiddelde lengte uitlopers : ≤ 20 cm per 100 m ²	gemiddelde lengte uitlopers : ≤ 30 cm per 100 m ²	gemiddelde lengte uitlopers : > 30 cm per 100 m ²
maximale lengte uitloeiende uitlopers: 0 cm	maximale lengte uitloeiende uitlopers: ≤ 30 cm	maximale lengte uitloeiende uitlopers: ≤ 40 cm	maximale lengte uitloeiende uitlopers: ≤ 50 cm	maximale lengte uitloeiende uitlopers: > 50 cm
TOELICHTING:				
				

Figuur 2.1 Voorbeeld beeldmeetlat

Ambitieniveaus

In beheer en onderhoud kan de gemeente Texel kiezen tussen de niveaus A, B en C, dit zijn de drie ambitieniveaus van Texel. A+ en D zijn de referentieniveaus die de uitersten omschrijven. Een A+ kwaliteit is een opleverkwaliteit en geen kwaliteit die voor langere tijd kan worden gewaarborgd. In het voorbeeld van (straat)reiniging betekent dit dat zodra iemand iets laat vallen er een onderhoudsmedewerker klaar moet staan om het op te ruimen. Een D-kwaliteit is ongewenst als ambitie of prestatie-eis, omdat dit niveau kapitaalsvernietiging tot gevolg heeft en tot onveilige situaties kan leiden. Tevens kan dit leiden tot een verhoogd aansprakelijkheidsrisico.

Wanneer een C-kwaliteit wordt gekozen is het belangrijk om bij bepaalde voorzieningen (bijv. bomen, heesters, gesloten verharding) tijdig in te grijpen, zodat het niveau niet afzakt tot een D-kwaliteit.

Om zowel de gemeente als inwoners een duidelijk beeld te geven van een niveau zijn voor niveau A, B en C kwaliteitskaarten gemaakt, zie figuur 2.2, 2.3 en 2.4. De kwaliteitskaarten geven aan welke beelden verwacht kan worden bij welke kwaliteit. Dit is tekstueel en in beeld toegelicht.

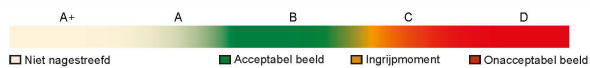

Figuur 2.2 Weergave kwaliteitskaart A

B-kwaliteit

TOELICHTING AMBITIENIVEAU

Het beheer en onderhoud zorgt ervoor dat de openbare ruimte functioneel voldoet en een redelijk nette uitstraling heeft. De voorzieningen zijn in voldoende staat, maar zwerfvuil en onkruid komen wel voor. Schade aan groen, verharding en meubilair komt voor, maar heeft geen invloed op de veiligheid.

Kernwoorden: redelijk netjes, functioneel, plekgewijs rommelig (zwerfvuil, onkruid etc.)

UITGANGSPUNTEN

Schoon

- Hier en daar zwerfvuil
- Functioneel meubilair
- In enige mate veegvuil
- Hier en daar onkruid op verharding en in groen

Heel

- Materialen zijn functioneel
- Meubilair is heel en functioneel
- Minimale schade aan verharding
- Groenvakken en bomen vertonen soms lichte schade

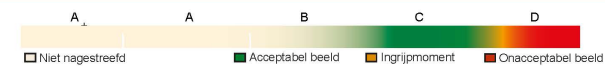
Veilig

- Veilige verkeerssituaties
- Straten met acceptabele openbare verlichting
- Incidenteel overhangend groen

C-kwaliteit

TOELICHTING AMBITIENIVEAU

De openbare buitenruimte vertoont een minder verzorgd beeld. Zwerfvuil en onkruidgroei behoren deels tot het beeld. Voorzieningen, groen en verhardingen vertonen meer schade en verliezen incidenteel hun functionaliteit. De belevingswaarde is laag, omdat de buitenruimte een sobere uitstraling heeft.

Kernwoorden: functioneel, instandhouding, waarborging veiligheid, sobere uitstraling

UITGANGSPUNTEN

Schoon

- Zwerfvuil is aanwezig
- Functioneel meubilair
- Veegvuil is aanwezig
- Onkruid op verharding en in groen is aanwezig

Heel

- Materialen zijn functioneel
- Meubilair is grotendeels heel en functioneel
- Hier en daar schade aan verharding
- Groen toont hier en daar schade

Veilig

- Veilige verkeerssituaties
- Straten met acceptabele openbare verlichting
- Overhangend groen is aanwezig

Figuur 2.3 Weergave kwaliteitskaart B

Figuur 2.4 Weergave kwaliteitskaart C

Huidige beheerkwaliteit

3 Hoofdstuk

3 Huidige beheer kwaliteit

Dit hoofdstuk vat de huidige beheer kwaliteit samen. Om de beheer kwaliteit van de openbare ruimte in beeld te krijgen, heeft Cyber een nulmeting uitgevoerd, zijn interviews gehouden en zijn bestekken doorgenomen.

De nulmeting, interviews en bestekken geven inzicht in de gemiddelde kwaliteit van de openbare ruimte. De informatie is ook gebruikt voor het financiële kader (hoofdstuk 4). In bijlage 1 is meer informatie terug te vinden over de meetmethode en de meetresultaten.

3.1 Totaalbeeld huidige situatie

De resultaten van de nulmeting, de interviews en bestekken samen zijn gebruikt om een zo realistisch mogelijk totaalbeeld neer te zetten van de huidige kwaliteit van de openbare ruimte. Dit totaalbeeld is verwerkt in Impact© Online, het instrument voor het berekenen van de financiële gevolgen en de tool om kwaliteitskeuzes te maken.

Toelichting

De nulmeting betreft een momentopname. De beheer kwaliteit kan fluctueren gedurende het jaar. De nulmeting meet overwegend dagelijks onderhoud en groot onderhoud. Denk hierbij aan onkruidbeheersing, zwerfafvalbeheersing, snoeien van heesters, reparatie aan verhardingen en rechtzetten van paaltjes. Het huidige beeld is het resultaat van jaren onderhoud, waarin je dus ook kunt zien of groot onderhoud wordt gepleegd. De interviews zijn vooral gericht op het groot onderhoud en zijn gebruikt om de resultaten van de nulmeting te controleren aan de praktijk. De snoeycyclus van de bomen is bijvoorbeeld via de nulmeting lastig te meten, daarom zijn voor dit soort werkzaamheden interviews een onmisbare aanvulling voor het vormen van een totaalbeeld. In de bestekken staat aangegeven welk resultaat welke kwaliteit is afgesproken. Gegevens uit de nulmeting, interviews en de bestekken leiden tot het totaalbeeld dat wordt gebruikt in de doorrekening.

Onderdeel	Totaalbeeld	Uitzonderingen
Groen	B	- bosplantsoen C in buitengebied - technische staat: C
Verharding	B	- technische staat: C
Water (beschoeiing)	C	
Meubilair	B	- begraafplaatsen: A - verkeersmeubilair: B - technische staat straatmeubilair: C
Reiniging	A-B	- begraafplaatsen en strand: A

3.2 Nulmeting

Uit de nulmeting blijkt dat de gemiddelde kwaliteit van de openbare ruimte in de gemeente Texel op de grens van A en B niveau ligt, met uitschieters naar beneden (C en D). Dit betekent dat er incidenten zijn en achterstallig onderhoud is. Een voorbeeld is: kale plekken in beplanting.

Groen & verharding

De technische staat van het groen en de verharding scoren gemiddeld het laagst. Er komen naast A niveau geregeld C niveaus voor bij de technische staat van deze beheeronderdelen. Beschoeiing scoort ook een C op dit onderdeel. Het totale beeld is uiteindelijk een B, omdat op bepaalde onderdelen (onkruid, snoeibeeld etc.) een A-B wordt gescoord.

Meubilair & (straat)reiniging

Meubilair en (straat)reiniging scoren gemiddeld iets hoger dan groen en verharding. Alleen de technische staat van straatmeubilair scoort lager. Opvallend is dat reinigingsaspecten, als zwerfafval en vegen een A scoren. Vuil in water scoort een C, echter is dit een klein onderdeel.

Naast deze feitelijke meting viel de kleinschalige wijze van inrichting op. Verder viel op dat de vitaliteit van beplanting en bomen minder goed is. Voor de rapportage van de nulmeting, zie bijlage 1.

3.3 Interviews

De resultaten van de interviews met betrokken uitvoerenden gaven aan dat de gemiddelde kwaliteit een B is en af en toe een A en C voorkomt. Deze conclusies zijn getrokken aan de hand van werkomschrijvingen en ervaring van de buitendienst. Lichte beschoeiing wordt op C niveau onderhouden. De begraafplaatsen worden op de onderdelen meubilair en (straat)reiniging op A niveau beheerd. Strandreiniging (verwijderen zwerfvuil) is op een A niveau.

3.4 Bestekken

Voor enkele werkzaamheden heeft de gemeente Texel een beeldbestek. In deze bestekken is voornamelijk een kwaliteit B voorgeschreven.

Financieel kader

4

Hoofdstuk

4 Financieel kader

Het financiële kader geeft inzicht in de beschikbare middelen (gemeentelijk budget) in vergelijking tot de benodigde financiële middelen voor het beheer en onderhoud van de huidige situatie van de buitenruimte.

De benodigde middelen voor het beheer en onderhoud zijn met het Cyber kostenmodel Impact® Online berekend. Het kostenmodel bestaat uit werkpakketten die zijn gekoppeld aan arealen. Voor elk kwaliteitsniveau (A+, A, B, C en D) zijn eenheidsprijzen berekend op basis van de werkpakketten en de huidige situatie op Texel. Het kostenmodel vormt de basis voor scenariovorming; Met een druk op de knop wordt berekend wat verschillende scenario's (kwaliteitskeuzes) kosten.

4.1 Uitgangspunten financieel kader

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing:

* De geraamde lasten en baten van de beheerbegroting 2015 van de beherende afdeling, die direct besteedbaar zijn in de buitenruimte/ uitvoering.

* Ook meegenomen zijn de arealen die de eigen dienst voor Woontij onderhoudt en de daarbij behorende inkomsten van ruim €21.000,-.

* Begrotingsposten die niet zijn meegenomen:

- Uitvoerende werkzaamheden die niet gerelateerd zijn aan beeldkwaliteit, waaronder ondergrondse infrastructuur(riolering) en bijvoorbeeld gladheidbestrijding.
- De personeelskosten van de binnendienst medewerkers (niet uitvoerend)
- Toegerekende personele kosten die niet productie-gebonden zijn, zoals toegerekende overhead;
- Energiekosten;
- Doorberekende rente en afschrijving;
- VAT-kosten (voorbereiding, administratie en toezicht op uitvoerend werk);

* Uitgangspunten voor het opstellen van Impact Online:

- Arealen, zie bijlage 6.
- Doorgerekend voor dagelijks onderhoud en groot onderhoud en vergeleken met de begroting;
- Benodigde vervanging is apart berekend;
- Gerekend is met stedelijkheidsklasse¹ 5;
- Er is rekening gehouden met de grondslag, vervuilingssnelheid en verkeersintensiteit. De grondslag varieert van zandgrond tot kleigrond, afhankelijk van het gebiedstype. De soort grondslag is bijvoorbeeld van invloed op de eenheidsprijs voor onkruidbeheersing. Voor hetzelfde kwaliteitsniveau zullen meer schoffelrondes worden uitgevoerd op een kleigrond dan op een zandgrond;
- Specificaties per beheeronderdeel.

4.2 Proces financiële analyse

Op basis van de huidige kwaliteit is het benodigde budget berekend om de huidige kwaliteit te kunnen handhaven. Uitgangspunt is dat de werkzaamheden nu ook op dat kwaliteitsniveau worden onderhouden en er geen achterstallig onderhoud aanwezig is. Eenheidsprijzen zijn gebaseerd op de gemiddelde kosten per jaar voor een beheeronderdeel, dit kan fluctueren gedurende jaren.

De beheerkosten zijn op basis van aangeleverde areaalgegevens, het uurtarief, werkpakketten en eenheidsprijzen bepaald. De werkpakketten en eenheidsprijzen zijn gebaseerd op landelijk erkende normen en marktprijzen en aangepast op de uitgangspunten.

De berekening geeft inzicht in de benodigde financiële middelen om de openbare ruimte op een bepaald niveau te onderhouden. Het is een theoretische calculatie die uitgaat van een homogene kwaliteit en leeftijd van het te onderhouden areaal. In werkelijkheid zullen de onderhoudskosten fluctueren, door onder andere weersinvloeden.

1 Stedelijkheidsklasse is een maat die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hanteert voor de omgevingsadressendichtheid, waarbij stedelijkheidsklasse 1 sterk stedelijk is en stedelijkheidsklasse 5 niet stedelijk is.

4.3 Beschikbaar budget

De gemeente heeft een budget van ca. €3.5 miljoen om de openbare ruimte te beheren volgens de begrotingsanalyse. Daarin is inbegrepen: dagelijks onderhoud en groot onderhoud. Tractiekosten en de uren van de eigen buitendienst zijn eveneens inbegrepen. Dit betreft het aantal mensen, middelen en de werkzaamheden die de gemeente zelf uitvoert. In bijlage 4 is de begrotingsanalyse opgenomen.

4.4 Resultaten

Op basis van de huidige kwaliteit is berekend welk budget theoretisch nodig is om de huidige kwaliteit in stand te houden. Uitgangspunt hierbij is het overzicht van de huidige situatie. Dit budget is afgezet tegen het beschikbare budget.

Huidige kwaliteit

Aan de hand van een nulmeting, interviews en de aangeleverde bestekken is de huidige kwaliteit bepaald, zie figuur huidige kwaliteit.

Let op: in deze beheergroepen zijn:

Bosplantsoen in buitengebied, straatmeubilair, speelvoorzieningen en drijfvuul in water kwaliteitsniveau C, zie bijlage voor het totale overzicht.

Totaal calculatie	€ 3.509.151	Verschil	€ 0	⚠ Er zijn filters actief!
Totaal begroting	€ 3.509.151			

Naam

huidige situatie

*

Beheercategorie - Beheergroep	Centrum/dorps	Woonwijken	Bedrijventerre	Buitengebied	Begraafplaats	Recreatieve fie	Strand
o GROEN	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	
o VERHARDING	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	
o WATER	< C >	< C >	< C >	< C >	< C >	< C >	
o MEUBILAIR	< B >	< B >	< B >	< B >	< A >	< B >	
o REINIGING	< B >	< B >	< B >	< B >	< A >	< B >	

Figuur 4.1 Huidige kwaliteit

Resultaten

De volgende figuur geeft de resultaten van de doorrekening in Impact © online weer, zonder en met vervanging. Deze budgetten zijn inclusief het verschil in uurtarief en inclusief de Texelspecifieke zaken.

In bijlage 5 is een nadere toelichting gegeven op de financiële doorrekening. Daarin zijn ook alle Texelspecifieke zaken genoemd.

Enkele voorbeelden Texelspecifieke zaken

Beheercategorie	Onderwerp	Extra benodigd bedrag bovenop de berekeningen uit Impact
Reiniging	Vegen Zeereppad	€10.000
Groen	Onderhoud tuinwallen	€22.000
Meubilair	Versnelde afschrijving verkeersborden (invloed zee (zout) en zandstraling)	€13.000

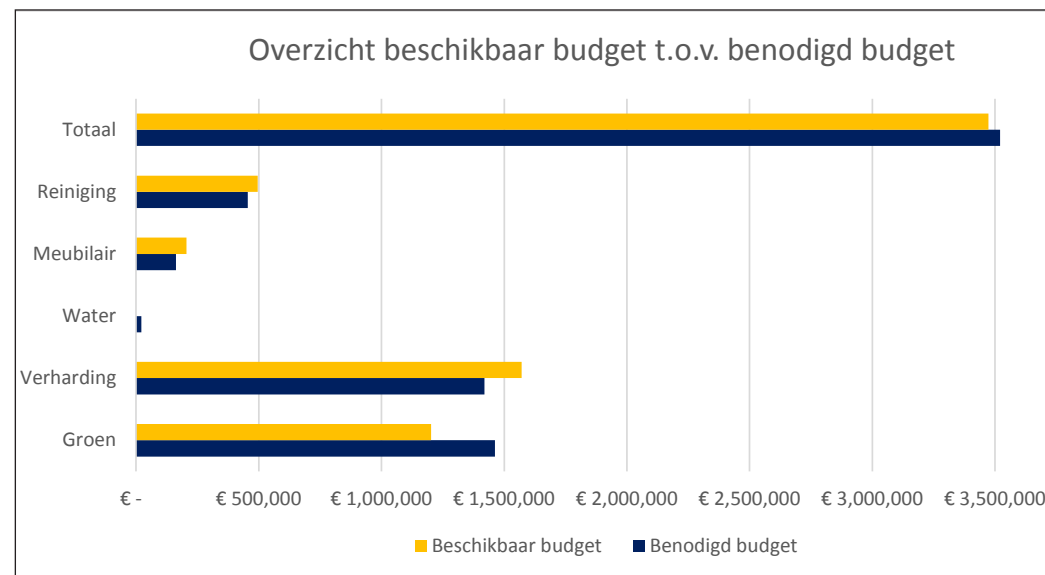
Beschikbaar budget t.o.v. benodigd budget

Beheercategorie	Totaal begroting	Totaal berekend dagelijks- en groot onderhoud
Groen	€ 1.202.000	€ 1.461.000
Verharding	€ 1.571.000	€ 1.420.000
Water		€ 21.000
Meubilair	€ 206.000	€ 163.000
Reiniging	€ 495.000	€ 455.000
Totaal	€ 3.474.000	€ 3.521.000

4.5 Conclusie

De berekende kosten voor beheer en onderhoud bij handhaving van de huidige kwaliteit bedragen in totaal ca. €3,5 miljoen. In deze kosten zijn de benodigde structurele vervangingskosten niet meegenomen.

In de begroting 2015 van Texel is ca. €3,5 miljoen beschikbaar. Dat betekent dat de huidige situatie met het begrotingsbudget kan worden gehandhaafd. Noodzakelijk is dat er een aparte budgetstroom voor structurele vervanging beschikbaar komt. In hoofdstuk 6 'Vervanging' wordt hier verder op ingegaan.

5 Hoofdstuk

Kwaliteitskeuze

5 Kwaliteitskeuze

Dit hoofdstuk geeft aan welk voorkeursscenario de raad heeft. Dit scenario is het vastgestelde beleid voor de komende 5 jaar.

Dit hoofdstuk geeft de toestandkoming van het gekozen scenario aan en licht dit scenario toe.

5.1 Principes scenario

De gemeente Texel maakt onderscheid in de volgende gebiedstypen: Centrum/dorpshart, Woonwijken, Bedrijventerrein, Buitengebied, Begraafplaatsen, Recreatieve fietspaden en Strand.

Daarnaast gaat de gemeente Texel uit van drie ambitieniveaus: A, B en C. Tenslotte is het beheer van de openbare ruimte verdeeld over diverse beheercategorieën: groen, verharding, water, meubilair, (straat)reiniging.

5.2 Scenario bijeenkomsten

In 2015 zijn er een aantal bijeenkomsten geweest met diverse belangengroepen over kwaliteitskeuze voor de openbare ruimte. Deze belangengroepen waren: alle dorpscommissies, TOP, Stichting Kernwaarden Texel, LTO, werkgroep Ruimtelijke Kwaliteit en Stichting Dorpsherstel Texel. Het doel van deze overleggen was om het Texelse middenkader inbreng te geven omtrent de keuze van de kwaliteit van de openbare ruimte, om draagvlak te ontwikkelen en om begrip en inzicht te kweken omtrent de diverse afwegingen van kwaliteit versus benodigde budgetten.

De “rode draad” die naar voren kwam is:

- Gemiddeld ligt het redelijk netjes erbij. Men is redelijk/vrij tevreden over het geheel.
- Centrum mag iets meer aandacht krijgen. Dit is tenslotte het visitekaartje. Met name het meubilair.
- Meubilair in zijn algemeenheid mag een plus krijgen.
- Begraafplaatsen moeten er netjes bij liggen.
- Fietspaden moeten aandacht krijgen.
- Het beheerbeeld zou op Texel eenduidig moeten zijn, ongeacht welke organisatie verantwoordelijk is (denk bijvoorbeeld aan fietspaden van

gemeente, provincie, SBB, HHNK)

- Voor bedrijventerreinen is geen eenduidige lijn gevonden.

Op 20 oktober 2015 hebben raadsleden eveneens diverse scenario's gevormd en met elkaar gedeeld. Tenslotte heeft op 16 december een soortgelijke bijeenkomst plaatsgevonden met het college.

Op basis van deze bijeenkomsten is er een voorkeursscenario ontwikkeld.

De samenvattingen van de bespreking met de belangenvereniging en de raad zijn opgenomen in bijlage 7.

5.3 Voorkeursscenario

Het voorkeursscenario heet “Aangenaam verblijven”.

Voor het scenario gelden de volgende basisuitgangspunten:

- Minimaal de huidige kwaliteit behouden
- Een plus voor de centrumgebieden en begraafplaats
- Zoveel mogelijk streven naar integraal beheer binnen één gebied, bijvoorbeeld niveau B in de Woonwijken voor alle beheercategorieën.

Scenario “Aangenaam verblijven”

Het scenario is gericht op het toerisme, waardoor de Centrumgebieden extra aandacht verdienen. Begraafplaatsen moeten er ook netjes bij liggen. Bij dit scenario wordt uitgegaan dat het laagste niveau kwaliteit B is. Budgettair gezien is het verschil ca. €150.000. Momenteel zijn daar onvoldoende middelen voor beschikbaar. In figuur 5.1 is dit scenario weergegeven. Ten opzichte van de huidige situatie is in “Aangenaam verblijven” de kwaliteit in de centra en op de begraafplaats iets hoger en is het groen iets netter.

Bij dit scenario is vervanging niet opgenomen.

In dit scenario is (straat)reiniging op Strand op een B gezet, omdat de inzet van de gemeente, financieel gezien, vergelijkbaar is met een B kwaliteit. Vanwege het populaire juttten op Texel sluit een B er ook beter bij aan, omdat er dan een aantal stuks zwerfvuil mag liggen. Overigens in de praktijk zorgen de gemeente en strandexploitanten in goede samenwerking dat het strand op een A-kwaliteit ligt.

Totaal calculatie		€ 3.655.259	Verschil		€ -146.108	⚠ Er zijn filters actief!	
Totaal begroting		€ 3.509.151					
Naam			Scenario Aangenaam verblijven *				
Beheercategorie - Beheergroep	Centrum/dorp	Woonwijken	Bedrijventerre	Buitengebied	Begraafplaats	Recreatieve fie	Strand
► GROEN	< A >	< B >	< B >	< B >	< A >	< B >	
► VERHARDING	< A >	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	
► WATER	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	
► MEUBILAIR	< A >	< B >	< B >	< B >	< A >	< B >	
► REINIGING	< B >	< B >	< B >	< B >	< A >	< B >	< B >

Figuur 5.1 Scenario Aangenaam verblijven

5.4 Scenario “Sober”

Als binnen de huidige middelen structurele vervanging moet worden opgevangen kan scenario “sober” daarin gedeeltelijk tegemoet komen.

Dit scenario gaat uit van een lager niveau dan de huidige situatie. Bedrijventerreinen en buitengebied worden op niveau C onderhouden en de overige gebiedstypen op kwaliteitsniveau B.

Het reguliere onderhoud wordt een tandje lager gezet. Op deze wijze ontstaat een ‘overschot’ van €336.000 dat kan worden ingezet voor een deel van de structurele vervanging.

De huidige kwaliteit buiten neemt daardoor wel af. Ook toeristen zullen dit waarnemen. Een risico van een C-niveau is dat het niveau makkelijk(er) kan doorschieten naar een D-niveau. Volgens CROW mag er bij C-niveau 10% D-niveau voorkomen, wat in feite betekent dat in een substantieel deel van de Texelse openbare ruimte bij dit scenario een D-kwaliteit mag voorkomen. Een D-niveau betekent kapitaalvernietiging, een onacceptabel veiligheidsrisico en grote toename van klachten en burgerontevredenheid. Er moet hierbij extra inspanning worden geleverd om het niveau weer op C te brengen. De kwaliteitsniveaus van dit scenario zijn, gezien bovenstaande bevindingen en de voorkeuren van raad, belangenverenigingen en ambtelijke organisatie niet gewenst.

Totaal calculatie		€ 3.173.441	Verschil		€ 335.710	⚠ Er zijn filters actief!	
Totaal begroting		€ 3.509.151					
Naam		Scenario Sober					*
Beheercategorie - Beheergroep	Centrum/dorp	Woonwijken	Bedrijventerre	Buitengebied	Begraafplaats	Recreatieve fie	Strand
▾ GROEN	< B >	< B >	< C >	< C >	< B >	< B >	
▾ VERHARDING	< B >	< B >	< C >	< C >	< B >	< B >	
▾ WATER	< B >	< B >	< C >	< C >	< B >	< B >	
▾ MEUBILAIR	< B >	< B >	< C >	< C >	< B >	< B >	
▾ REINIGING	< B >	< B >	< C >	< C >	< B >	< B >	< B >

Figuur 5.2 Scenario Sober

5.5 Scenario “Huidige situatie”

In dit scenario wordt uitgegaan van de huidige situatie, waarbij het budget neutraal blijft.

Totaal calculatie

€ 3.509.151

Totaal begroting

€ 3.509.151

Verschil

€ 0

⚠

Er zijn filters actief!

Naam

huidige situatie

*

Beheercategorie - Beheergroep	Centrum/dorp	Woonwijken	Bedrijventerre	Buitengebied	Begraafplaats	Recreatieve fie	Strand
▶ GROEN	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	
▶ VERHARDING	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	
▶ WATER	< C >	< C >	< C >	< C >	< C >	< C >	
▶ MEUBILAIR	< B >	< B >	< B >	< B >	< A >	< B >	
▶ REINIGING	< B >	< B >	< B >	< B >	< A >	< B >	< A >

Figuur 5.3 Scenario Huidige situatie

5.6 Conclusie

Het voorkeursscenario is het scenario “Aangenaam verblijven”, met daarnaast een structurele financiering voor vervanging. Dit scenario sluit het beste aan op de wensen van bewoners en andere belanghebbenden. Hoofdstuk 6 gaat nader in op de vervanging.

Mogelijkheden om de budgetoverschrijding bij dit voorkeursscenario te beperken zijn het inzetten van omvormingen en areaalvermindering.

Bij omvorming is een eenmalige investering nodig. Omvorming kan bestaan uit het omvormen van heesters naar gazon of bijvoorbeeld het vervangen van stoeptegels voor strakkere/dichtere bestrating.

Denk bij areaalvermindering aan bijvoorbeeld het afstoten van wegen die in de praktijk door een enkele particulier (agrarisch ondernemer) wordt gebruikt of aan het verminderen van het aantal speelvoorzieningen en ander meubilair.

6 Hoofdstuk

Vervanging

6 Vervanging

In dit hoofdstuk gaan we specifiek in op de afschrijving en hiermee de vervangingsbehoefte van voorzieningen in de openbare ruimte. We geven inzicht in de theoretische berekeningen en maken een vertaling naar de praktijk op Texel.

6.1 Relatie IBOR-plan en vervanging

De kwaliteit van de buitenruimte (wegen, groen, meubilair e.d.) wordt in stand gehouden door een mix van maatregelen. Deze maatregelen zijn te verdelen naar dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging. In Hoofdstuk 1 paragraaf 1.2 zijn dagelijks en groot onderhoud toegelicht.

In hoofdstuk 4 van dit IBOR-plan is toegelicht hoe het budget van de gemeente voor dagelijks onderhoud en groot onderhoud zich verhoudt tot de kwaliteit buiten. Van hieruit is een voorkeursscenario uitgewerkt genaamd 'Aangenaam verblijven'.

Dit scenario heeft gerekend met het dagelijks- en groot onderhoud. Voor het langdurig blijven realiseren van het ambitieniveau in dit scenario zijn echter ook structurele vervangingsgelden nodig. Er is in de begroting geen structureel budget beschikbaar.

Vervanging

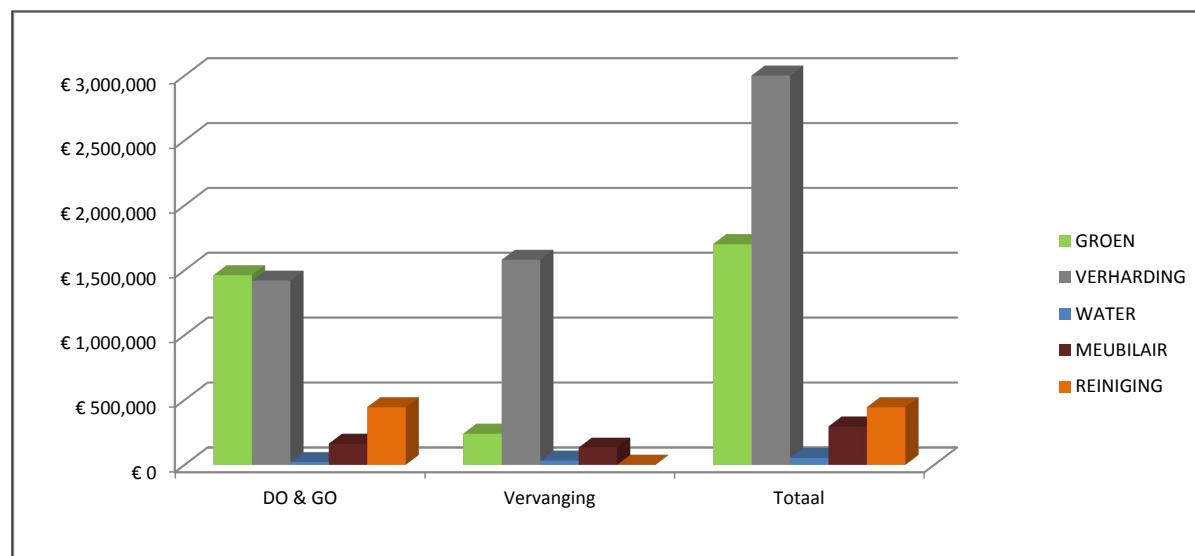
Maatregel om de kwaliteit van een element weer op het gekozen kwaliteitsniveau te brengen, toegepast aan het einde van de levenscyclus indien groot onderhoud niet meer toereikend is.

6.2 Theoretische achtergrond vervanging

De openbare ruimte kent een bepaalde levensduur. Klein/dagelijks onderhoud en groot onderhoud zijn noodzakelijk om de kwaliteit op peil te houden maar het gaat om een tijdelijke verbetering. Langzaam gaat de kwaliteit, ondanks onderhoud, achteruit en is het element na een bepaalde tijd afgeschreven.

Iedere voorziening (bijvoorbeeld: weg, lichtmast, bankje, boom) kent een andere levensduur of afschrijvingsperiode. Deze afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op landelijke normen en houden rekening met de specifieke situatie in een gemeente. Zo gaat een weg op een stabiele zandgrond (situatie Texel) langer mee dan een weg op een instabiele veengrond (bijvoorbeeld omgeving Gouda) en gaat een boom op Texel (wind en zout) minder lang mee dan een boom op het vaste land.

Aan de hand van de levensduur wordt per voorziening de afschrijvingstermijn bepaald. Op deze manier is aan de hand van de arealen te berekenen hoeveel jaarlijks per voorziening afgeschreven wordt. Voor Texel zijn de theoretische vervangingsgelden per beheercategorie in figuur 6.1 weergegeven.

Figuur 6.1 Overzicht totale kosten van Dagelijks Onderhoud & Groot Onderhoud (DO&GO) en VV ten opzichte van de benodigde kosten.

6.3 Van theorie naar praktijk

Uit theoretische berekeningen blijkt dat er een vervangingsbudget van ongeveer 2 miljoen per jaar nodig is om de voorzieningen op het gewenste ambitieniveau te houden. Dit ambitieniveau komt ongeveer overeen met de huidige kwaliteit op Texel en is vastgelegd in het scenario 'Huidige situatie'. Zie hiervoor ook hoofdstuk 5. Het structureel beschikbaar stellen van vervangingsgelden leidt tot enorme financiële inspanningen. Het is geen reële optie om dergelijke structurele budgetten toe te voegen aan het reguliere onderhoudsbudget van 3,5 miljoen euro.

De uitdaging in dit IBOR-plan is daarom een gezonde balans te vinden tussen het duurzaam in stand houden van de voorzieningen en de beschikbare middelen. Voor het dagelijks- en groot onderhoud is deze balans er, voor vervanging nog niet.

Wordt hier geen oplossing in gevonden, dan zijn de volgende risico's aanwezig:

1. De provincie ziet er steeds strenger op toe dat er voldoende vervangingsgelden beschikbaar zijn voor de assets (kapitaalgoederen) voordat deze het einde van hun levensduur bereiken. Zijn deze niet aanwezig, dan staat het risico dat de gemeente uiteindelijk onder curatele komt te staan.
2. Door achterstallige vervangingen zal steeds meer dagelijks- en groot onderhoud nodig zijn. Ook hierop zullen dan tekorten ontstaan.
3. Uiteindelijk is de huidige kwaliteit van de voorzieningen niet meer te handhaven, de gemeente zal een lager onderhoudsniveau (CROW kwaliteitsniveau) moeten gaan accepteren. Comfort, gebruiksgemak en beleving van de openbare ruimte verminderen hierdoor en passen niet meer bij de huidige visie en ambities van de gemeente.

Het is essentieel te weten hoe de theoretische berekeningen zich verhouden tot de praktijk. De werkelijke vervangingsbehoefte wordt bepaald door de volgende factoren:

- Jaar van aanleg
- Mate en wijze van onderhoud door de jaren heen
- Mate van belasting (mensen, weersomstandigheden, e.d.)
- Type ondergrond
- Keuze beplanting/verhardingssoort

Inspecties helpen bij het vormen van inzicht in de huidige stand van zaken. De theoretische vervangingscyclus wordt met bovenstaande factoren 'tegen het licht gehouden' en vertaald naar een realistische cyclus. Voor Texel is vanaf 2040 een piek in benodigde vervangingsinvestering te verwachten, omdat 60 jaar eerder veel woonwijken zijn gebouwd.

6.4 Conclusies

Zowel vanuit een theoretische benadering als vanuit de werkelijke situatie op Texel blijkt er een tekort te zijn voor het structureel vervangen van groen en verhardingen.

Belangrijk is om de pieken in de vervangingscycli af te vlakken, zodat de fluctuaties in de jaarlijkse investeringen wordt beperkt. Deze methode past de gemeente Texel al toe op de vervanging van riolering en is aangegeven in het GRP. Rond 2040 verwacht Texel een enorme piek aan vervangingsinvesteringen. Het afvlakken van deze vervangingsinvestering kan worden gerealiseerd door middel van verkorting (voorinvestering) of verlenging (verlengen levensduur) van de cyclus.

De ambitie in dit IBOR-plan is om het scenario 'Aangenaam verblijven' te realiseren. Om dit scenario te kunnen waarborgen is extra vervangingsbudget noodzakelijk.

Conclusies en aanbevelingen

7 Hoofdstuk

7 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk staan de conclusies en aanbevelingen ten aanzien van het IBOR-plan.

7.1 Conclusies

Bewoners en andere belanghebbenden zijn redelijk tevreden over de kwaliteit van de openbare ruimte op Texel. Voor een aantal aspecten zien zij graag een (bescheiden) verbetering. De wensen van deze belanghebbenden zijn vertaald naar het voorkeursscenario 'Aangenaam verblijven'.

Dit voorkeursscenario past, op ca. € 150.000,- na, binnen de begroting van Texel. Daarnaast is een structurele financiering voor vervanging noodzakelijk.

7.2 Aanbevelingen

Het IBOR-plan beschrijft het beleidskader voor beeldgericht werken. De raad kiest een scenario. De volgende fase is de toepassing van het beleid en het gekozen scenario in de praktijk. Beeldgericht werken vraagt een andere manier van denken en werken. Een solide, planmatige wijze van implementatie van het IBOR-plan is het toepassen van de Plan-Do-Check-Act-cyclus. Integratie van het IBOR-plan in een continue verbetercyclus maakt het mogelijk om in de navolgende jaren de organisatie stap voor stap te optimaliseren. Een succesvolle implementatie van het IBOR-plan in de organisatie betekent dat de organisatie zelf in staat is deze verbetercyclus te doorlopen.

Om implementatie tot een succes te maken, is het belangrijk dat zowel de binnen- als de buitendienst openstaan voor deze implementatie, zelf aan de slag gaan, werkplezier behouden en verantwoordelijkheid nemen voor aanpak, planning en resultaat. Daarom organiseert Texel eind april 2016 een sessie om de implementatiestappen verder vorm te geven.

De stappen op hoofdlijnen zijn:

1. Uitwerken capaciteitsplanning

De IBOR werkzaamheden worden vertaald naar benodigde middelen (materieel en mensen) door een calculatie op basis van productienormen. Dit wordt gespiegeld aan de beschikbare middelen bij de eigen dienst en kan gebruikt worden voor keuzes ten aanzien van zelf doen en uitbesteden en ploegindeling. Hierbij wordt gekeken naar zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten (waar ben je goed in, wat motiveert mensen, wat combineert goed e.d.). Deze stap kan ondersteund worden met Impact© Online. Doel is een realistisch en goed passend takenpakket voor de eigen dienst en inzicht in de benodigde middelen voor uitbesteding. Het capaciteitsplan geeft ook inzicht in de gevolgen voor de inzet van het werkvoorzieningsschap.

Na het capaciteitsplan wordt een vertaling gemaakt naar een planning voor de eigen dienst. Doelstelling is een jaarrond vullende werkvoorraad. Hierbij wordt gezocht naar een optimale spreiding van onderhoudstaken over het jaar. Als uit de capaciteitsplanning blijkt dat er jaarrond geen goede planning te realiseren is, zullen keuzes uit het capaciteitsplan moeten worden heroverwogen.

2. Begroting aanpassen

Met het vaststellen van het IBOR-plan en de capaciteitsplanning zijn ook de benodigde middelen per product inzichtelijk. Het is raadzaam dit door te vertalen naar de begroting, evenals het gekozen scenario. Ons advies is de producten in de begroting zo op te zetten dat op hoofdlijnen kosten en kwaliteit zijn verbonden en er eenvoudig zicht en grip op gehouden kan worden.

3. Monitoring

Monitoring helpt bij het borgen van gekozen beheerkwaliteit en bij sturing van de uitvoering. Een monitoringsplan geeft aan op welke plaatsen in de gemeente de kwaliteitsbeoordelingen plaatsvinden, wat het doel is van de monitoring en wat de randvoorwaarden zijn (welke meetmethodiek, welke meetlatten, frequentie meten, wie monitoort e.d.).

Bij beeldgericht werken is het advies om elke maand (elke vier weken) een schouw uit te voeren om de kwaliteit van de openbare ruimte te monitoren. Daarbij kunnen incidenten en andere opvallende zaken ook worden vastgelegd. De resultaten geeft de uitvoering doelgerichte sturing. Het bestuur wil normaal gesproken één of twee keer per jaar geïnformeerd worden in welke mate de kwaliteit van de openbare ruimte voldoet aan de gekozen kwaliteit.

4. Bedrijfsvoering

Training

Beeldgericht werken vergt van zowel de buitendienst als van de rest van de gemeentelijke organisatie een nieuwe denk- en werkwijze. Een training voor alle direct betrokkenen van de uitvoering (denk aan beheerders, voormannen, medewerkers uitvoering, werkvoorzieningsschap) biedt handvatten om beeldgericht werken in de praktijk te brengen.

Het is belangrijk dat de training aansluit op het opleidingsniveau en de werkzaamheden van de medewerkers. Een training start normaal gesproken met een introductie en een praktijkschouw. De meeste buitendienstmedewerkers hebben afgelopen zomer al een dergelijke introductie en praktijkschouw gedaan. Het tweede gedeelte van de training richt zich op 'schouwen, wat levert het voor mijn werk op?'

Tijdregistratieformulier en –systeem

Om kwaliteit en kosten blijvende te verbinden is het raadzaam tijdregistratie in te stellen, waarin op hoofdlijn (eenvoudig) per product geschreven wordt. Zo ontstaat inzicht in de ingezette middelen in relatie tot de gerealiseerde prestaties en kan de inzet waar nodig worden bijgesteld.

5. Participatie

Nadat de raad het IBOR-plan heeft vastgesteld in het voorjaar van 2016, vindt een werksessie plaats met de belangenverenigingen (zoals dorpscommissies, TOP, Stichting kernwaarden Texel). Onderdeel van deze werksessie is een richting bepalen voor burgerparticipatie in de toekomst op het gebied van IBOR. Vervolgens zullen de uitkomsten uitgewerkt worden in de implementatieonderdelen.

6. Beeldbestekken

Beeldbestekken zijn bedoeld voor werk dat aannemers of het werkvoorzieningsschap uitvoert.

Het gekozen scenario uit het IBOR-plan wordt vertaald in werkbeschrijvingen voor derden in de vorm van een beeldbestek. Sommige werkzaamheden lenen zich beter voor vertaling naar een beeldbestek dan andere werkzaamheden. Er zijn onderhoudsposten waarbij het logischer is om deze op frequentie uit te voeren en eveneens beter te controleren zijn dan op beeld, zoals het snoeien van bomen.

Opstellen beheerplan (werk eigen dienst)

De eigen dienst heeft de verantwoordelijkheid om de afgesproken beeldkwaliteit te realiseren. Om dit te bereiken is het nodig dat kaders uit het IBOR-plan vertaald worden naar werkomschrijvingen en planningen voor de eigen dienst. Feitelijk is dit een intern beheerplan of werkbestek. Het is zaak dit zo praktisch en bondig mogelijk te houden zodat het werkbaar is voor de eigen organisatie.

7. Opstellen visie beheer en inrichting openbare ruimte in LIOR

Elk dorp op Texel heeft een eigen identiteit. Bij het vastleggen van de identiteit is het ook mogelijk de inrichting (en het beheer) op deze identiteit aan te passen.

Bij een bepaald beheerniveau hoort ook een bepaald inrichtingsniveau. Een luxe inrichting is meestal niet passend bij sober beheer. Andersom geldt dit ook; een sobere inrichting is meestal niet passend bij intensief beheer. Daarnaast is de ene inrichtingsvorm beheerbaarder dan de andere inrichtingsvorm. Afstemming tussen beheer en inrichting is daarom gewenst.

In een leidraad inrichting openbare ruimte staat de afstemming tussen ontwerpen en beheren centraal. Dit kan op hoofdlijnen in een visie/ beleidsdocument of in praktische en technische leidraden.

8. Zwerfafvalvergoeding inzetten

Jaarlijks is er een vergoeding van € 1,19 beschikbaar per inwoner van uw gemeente. Deze zwerfafvalvergoeding is in te zetten inzetten voor extra aanpak van zwerfafval en niet voor reguliere uren of werkzaamheden. Er zijn verschillende mogelijkheden om deze vergoeding te besteden. Voor Texel zou de zwerfafvalvergoeding ingezet kunnen worden om (straat) reiniging op te waarderen.

9. Samenwerking met andere beheerorganisaties

Denk bijvoorbeeld aan natuurmonumenten en staatsbosbeheer.

10. Communicatie

Denk aan bijvoorbeeld een burgerschouw en een communicatieplan.

11. Evaluatie

Voorgesteld wordt een evaluatie uit te voeren na bijvoorbeeld één jaar en eventueel een tussentijdse evaluatie. Zijn de doelen uit de handreiking gehaald? Is de implementatie geslaagd? Welke verbeterpunten komen naar voren? Dit is een selectie uit de onderwerpen die tijdens de evaluatie aan de orde komen. Op basis van de evaluatie kan de aanpak voor het volgende jaar worden bijgesteld en komt de organisatie in een continue verbetercyclus.

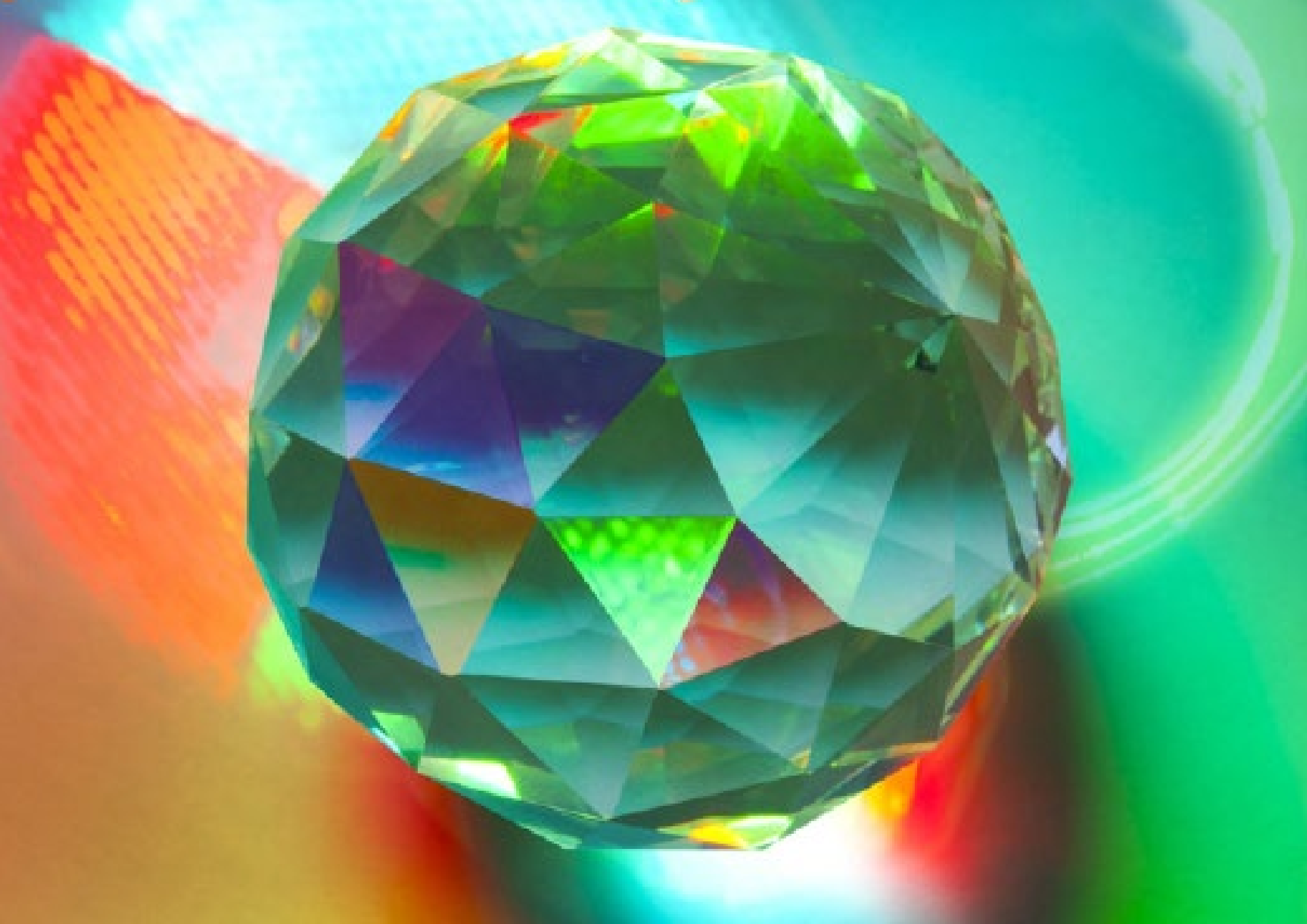
Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juli 2016,

De griffier,

De voorzitter,

MINUUT

MINUUT

Amendement

Raad	12-07-2016
8 Goed wonen, goede bereikbaarheid	
Portefeuillehouder	F. Kingma

Alle beheerplannen IBOR in 2017

Het IBOR-plan (*IBOR=integraal Beheerplan Openbare Ruimte*) gaat over *beheer en onderhoud*; de totale kosten, inclusief *vervangingskosten*, worden pas duidelijk als ook de beheerplannen gemaakt zijn. In deze plannen worden namelijk de concrete onderhouds- plus de vervangingsmaatregelen inzichtelijk gemaakt voor de komende jaren.

Toelichting

Het IBOR-plan ziet er goed uit.

We zijn blij dat met deze kaders een duidelijk begin is gemaakt om het beheer en onderhoud van de openbare ruimte planmatig en toekomstgericht aan te pakken. Echter, totdat alle beheerplannen klaar zijn, weten we niet precies wat we als gemeente jaarlijks moeten uitgeven aan investeringen, beheer, onderhoud en vervangingen. Dat maakt dat de beheerplannen essentieel zijn en wat ons betreft sneller dan het college nu voorstelt gemaakt moeten worden.

De voorgestelde planning was: Beheerplan wegen in 2017, Beheerplan groen in 2018 en Beheerplan Meubilair in 2019. (Aan het beheerplan Water wordt nu reeds gewerkt en komt volgens planning naar de raad in 2017.)

Wij willen dat in 2017 *alle* beheerplannen opgesteld worden (wegen, meubilair, groen en water, dus) en willen daarvoor ook het benodigde budget beschikbaar stellen.

Totdat deze plannen gereed en vastgesteld zijn willen we ook nog geen beslissingen nemen over het structureel ophogen of verlagen van budget.

Dit leidt tot de volgende wijzigingen van het raadsbesluit.

Besluit

1. Om het IBOR-Plan voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte vast te stellen **en voorlopig te kiezen voor het scenario "huidige situatie"**.
2. De huidige begroting voor beheer en onderhoud ad € 3.474.000 herschikken per beheercategorie naar aanleiding van het IBOR-Plan;
3. ~~Voor het opplussen van het huidige onderhoudsniveau van de openbare ruimte naar het scenario "Aangenaam verblijven" jaarlijks een extra bedrag ter beschikking stellen voor de uitvoering ervan ad € 146.000 excl. Btw;~~ **Dit besispunt wordt geschrapt**
4. In te stemmen met het opstellen van een Beheerplan wegen, Beheerplan groen en Beheerplan Meubilair **in 2017** met daarin opgenomen een plan voor de daadwerkelijke vervangingen;
5. Voor 2017 een bedrag van **€ 125.000** ter beschikking stellen voor het opstellen van **deze beheersplannen**;
6. De financiële consequenties integraal af te wegen bij de besluitvorming over de Programmabegroting 2017 - 2020.